

Familiak ikaskuntza

Ainhoa Flecha

Bartzelonako Unibertsitateko irakaslea

Informazioaren gizarte honetan ikasketa ez da ikasgelan gertatzen denaren arabera aldatzen, ikasleek esku hartzen duten eremuen artean gertatzen diren interakzioen arabera baizik: familia, ikastetxea, auzategia, aisialdiko jarduerak, etab. Familia eta eskola dira gure haurrentzako eremu garrantzitsuenetako bi, eta, horrenbestez, premiazkoa da ikasketa eta eskola-arrakasta sustatzeko xedez, eragileek elkarlan hertsian aritzea.

Ikasketa-Komunitateak¹ proiektuak helburu du eskola-porrota gainditzea, eta, liskarrak konpontzea lanabes gisa baliatuz, ikastetxeak eraldatzea. Informazioaren gizarteari eman dakiokeen berdintasunezko hezkuntza-erantzun gisa planteatzen da, haur guztiei hezkuntzarik hobereena jasotzeko eskubidea zor zaiela, hori erdiesteko gai direla, eta, aurretiaz, kultura eta hezkuntza marjinala jasotzera kondenaturik inor ez dagoela aintzat izanik.

Ikaskuntza Komunitateak, haurren hezkuntzan familien, eta, oro har, komunitate osoaren parte hartzean oinarritzen da, ikastetxeetan ikasketa eta elkar bizitza sustatzeko. Jarraian, familiaren parte hartzea garrantzitsua den area batzuk aipatuko ditugu.

Kultur aniztasuna eskolan

Aspaldi honetan gure gizarteak, eta, ondorioz, gure eskolak kultur-aniztunago (multikulturalago) eta etniztunago (multi-etnikoago) bilakatzen ari dira egunegun. Aniztasunaren areagotze hori, askotan, kaltegarri ikusten dute eskola-eragileek; beste alde batetik, kultura-talde batzuek beren kultura eskola-erakundeak arbuia egiten duela sentitzen dute, kultura askok ez baitute behar bezainbesteko ordezkaritza bertan. Maisu-maistrak, zuzendari-taldeak eta eskolako pertsonal osoa, orokorki, kultura nagusiko kideak dira eta maiz ez dute ezagutzen ikasleen kultura. Homogeneotasun kulturalak badi eraginik beste hainbat alorrean ere: edukietan, materialetan, etab.

Ikaskuntza Komunitateen ekimenetako bat eskolan langile boluntarioak sartzeta da. Kolaborazioa zabala da: ordu jakin batean liburutegiaren tutoretza egitea, ikasgela hura apaintzea, gaztetxoei matematika eskolan laguntza ematea, etab. Eskolan komunitateko kideak, senideak edo bestelako pertsonak sartzeta kultura arteko elkarbizitzarentzat mesedegarria da eta, gainera, este-reotipoak hausten laguntzen du. Hortxe ikus dezakegu, adibidez, ama arabiar musulmana, bere *hijab* eta guzti, ingeleseko eskolan laguntzaile lanetan. Era horretan, gaztetxoek emakume arabiar musulmanez zuten klisea ("prestakuntza apal-apaleko andreak dira") hautsi eta hezkuntza prozesuan aurrera egiteko laguntzaile ikusten dituzte. Aniztasuna ugaltzea, horrela, aberastasun

(1) www.comunidadesdeaprendizaje.net

- komunitateetan

Los Lagos Unibertsitatea. Txile (2007).

gisa ikusten da, liskar iturritzat jo ordez.

Gu ez bezalako pertsonen parte hartzeak eskola dinamika aberastu egiten du, gure gizartean diren kultura desberdinen ordezkariago eta pluralago bihurtzen du. Ume eta gaztetxoek estereotipoak hausten, bestelako kulturak ezagutzen eta gu ez bezalako pertsonetikiko elkarbizitzan ohi-tzen laguntzen du.

Senideen prestakuntza

Senideen prestakuntza, hitz gutxitan, gaztetxoaren senitartekoentzat eskolan bertan prestakuntzazko jarduerak antolatzea da. Kasuan kasuko errealitatearen arabera, etorkinentzat alfabetatze edo espainierako ikastaroak, tertulia literarioak, gidatzeko baimena ateratzeko eskolak, antzerkia, kanta eta beste gai askotako eskolak antolatu izan dira dagoeneko.

Senideak prestatze horri esker, besteak beste, familia eta eskolaren arteko urruntasuna hautsi egiten da; ondorioz, elkarrenganako konfiantza areagotzen da eta hezkuntza-maila apaleko pertsonak eta hezkuntza-erakundearen artean betidanik izan diren hesiak urratzen dira. Gurasoak natural sartzen dira ikastetxean eta haurrak ohitu egiten dira familiarrak hezkuntza-komunitateko kide gisa ikusten.

Pertsona guztien parte hartzeari esker bakarrik prebenitu al izango ditugu liskarrak eta bermatu ahal izango dugu eskola barneko elkarbizitza

Senideen prestakuntzak, bestetik, etxeko dinamika bera ere aldarazten du: bertan ikusiko dugu ama-alabak mahai berean, elkarrekin etxeko lanak egiten edo aitzak semeari ulertzen ez duen esakunea azaltzen.

Elkarbizitzako Eredu Komunitarioa: IGE haietatik ISE hauetara

Eskola barruko gatazkek gero eta bizikiago kezkatzen gaituzte. Zeinahi ikasle edo irakasleri erasotze horrek eskola-biolentzia konpontzeko formula berrien bila has gaitezen premia gorria erakusten digu.

Tradizioz, liskarrak diziplina-ereduaren eta "adituen eredu" dela-koaren bitartez saiatu izan dira konpontzen. Lehenaren oinarrian agintaritzak daukan pertsona datza eta bigarrenaren euskarrian, pertsona adituak.

Nolanahi ere, hainbat ikerlanek frogatu dutenez (ARIE, DAPHNE) gure inguruko errealitateei erantzuna emateko unean eredu horiek ez dira aski. Askotan, informazioa agente zein pertsona adituengaino iritsi denerako ara-

zoa larriegia da eta konponbidea, berriz, nekeza. Maiz egoeraren berri duten lehenak ez dira gurasoak, beste inor baizik. Gure ikerketa bati esker ezagutu genuen kasu jakin batean, adibidez, hamaika urteko neskatxoak halako batean eskolara joan nahi izateari utzi zion. Arazoa: lehentxeago bere gelako mutiko batzuei felazioa egin behar izan zien. Gelako neskek horren berri jakitean bizkarra eman zioten eta, orduan, neskatxoak ahizpa zaharrari azaldu zion egoera. Ez maistrak, ez aitzak (eskola bereko hezitzaile zela) ez zekiten hitzik ere egoeraz.

Kasuak erakusten duenez, eskuarki egoeraren berri dutenak profesionalak edo gurasoak ez direnez, ezinbestekoa da hurrekin elkarerraginean diharduten pertsona guztien partaidetza. Horregatik, Ikasleen Gurasoen Elkarteak (IGE) eskas gertatzen direnez, horietako askoren ordez Ikasleen

Amaia Arrieta eta Ander Arrieta (2006).

Senideen Elkarteak (ISE) sortzen ari dira.

Eskolako biolentzia ez da maisu-maistren kontua: problematika horretan denok gara arduradun eta, horrenbestez, konponbidean bai profesionalok (bitartekariak, maistrek, zuzendari taldeek, aisialdiko hezitzaileek, etab.) bai senitartekoek eta komunitateko beste hainbat pertsonak ere har-tu behar dugu esku.

Eredu komunitarioaren oinarrian komunitateko eragile guztien arteko elkarriketa datza: bai arauak

adosteko, baita horien aplikazioa kudeatzeko eta, liskarrik agertzean, jarduteko. Pertsona guztien parte hartzeari esker bakarrik prebenitu al izango ditugu liskarrak eta bermatu ahal izango dugu eskola barneko elkarbizitza.

Erreferentzia bibliografikoak:

- Beck, U. (1998). *La sociedad del riesgo. Hacia una nueva modernidad*. Bartzelona: Paidós.
- CREA (2005). *Educació en valors per la prevenció de la violència de gènere als instituts d'educació secundària. Ajuts a la Recerca*. Agència de Gestió d'Ajuts Universitaris i de Recerca. Departament

d'Universitats, Investigació i Societat de la Informació (AGAUR). (2004-2005).

- Duque, E. eta García, C. (2003). Comunidades de aprendizaje: la inclusión de todos los niños y niñas. *Aula de Innovación Educativa* 121; 53-55 orri.
- Elboj, C; Puigdemívol, I; Soler, M. eta Valls, R. (2002). *Comunidades de aprendizaje. Transformar la educación*. Bartzelona: Graó.
- Flecha, A. eta García C. (2004). Entrevista a James Comer: El Programa de Desarrollo Escolar. *Cuadernos de Pedagogía*, 341; 86-89 orri.
- Habermas, J. (1987). *Teoría de la acción comunicativa*. Madril: Taurus.
- Touraine, A. (1997). *¿Podemos vivir juntos? Iguales y diferentes*. Madril: PPC.